

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ___ ” _____ 20 ___ р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

«Вплив фінансових технологій на розвиток банківського бізнесу»

Виконавець

студент 42 групи

кредитно-економічного факультету

Браткевич Павло Павлович

Науковий керівник

кандидат економічних наук, викладач

Шмуратко Яна Антонівна

Одеса 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БАНКІВСЬКІЙ СПРАВІ.....	5
1.1 Економічна сутність та види фінансових технологій.....
1.2 Правове забезпечення використання фінансових технологій.....	11
Висновки до першого розділу.....	23
РОЗДІЛ 2. ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОЇ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ	25
2.1. Загальна характеристика діяльності ПАТ «Приват Банк»... ..	25
2.2 Вплив фінансових технологій на діяльність ПАТ «Приват Банк».....	36
2.3 Аналіз стану впровадження фінансових технологій банками України	41
Висновки до другого розділу	52
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ ПІД ВПЛИВОМ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	53
3.1 Проблеми впливу фінансових технологій на розвиток банківської справи.....	53
3.2 Перспективи використання фінансових технологій вітчизняними банками	56
Висновки до третього розділу.....	60
ВИСНОВОК.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сектор фінансових послуг стрімко змінюється, в основному завдяки цифровим перетворенням, а саме переходу бізнес-процесів у цифрову форму. Останнє стимулює нові та старі організації до впровадження фінтех-інновацій, впливає на внутрішні процеси, особливо в сфері комунікацій з клієнтами банку. Сектор фінансових технологій, який отримав назву FinTech, це галузь, що складається із компаній, які використовують технології та інновації, притаманні банківським установам та складають значну конкуренцію традиційним фінансовим організаціями.

Особливістю розвитку таких стартапів та технологій є те, що вони застосовуються у галузях, які відносяться до традиційної банківської діяльності. Тому сьогодні банки постають перед стратегічними вибором – поступитися роллю провідного фінансового посередника, або докласти зусиль та використати фінансові технології за для посилення власних позицій на фінансовому ринку .

Швидкість, з якою зазначені процеси відбуваються як у світовій, так і у вітчизняній банківській системі, вимагають ретельного наукового дослідження та обумовлюють актуальність теми дослідження.

Проблематиці фінансових інновацій, технологій і цифрових платформ присвячено праці багатьох зарубіжних науковців, серед яких варто виокремити наукові досягнення М. Баки, М. Кастельс, Д. Левеллін, Дж. МакУотерс, М. Міллер, К. Перес, Дж. Томсон, П. Туфано, Л. Дж. Уайт, У. С. Фрейм та ін. У вітчизняній науковій думці зазначені проблеми досліджено у працях В. Александрової, Л. Алексеєнко, О. Барановського, Г. Белінської, В. Геєць, Л. Глуценка, Г. Кулина, Л. Лаврова, Н. Пантелеевої, Л. Примостки, І. Станкевича, В. Шелудька тощо.

Водночас, незважаючи на вагомі наукові напрацювання вчених-економістів щодо концептуальних і організаційно-прикладних засад застосування сучасних фінансових технологій, подальшого дослідження потребують економічні

відносини з приводу використання фінансових інновацій і технологій як каталізатора економічного зростання та окремих екосистем.

Метою дослідження є визначення впливу фінансових технологій на розвиток банківського бізнесу та на різні суб'єкти фінансового ринку для виявлення перспектив розвитку ринку.

Завданнями дослідження є: з'ясувати сутність фінансових технологій, розглянути їх класифікацію, проаналізувати вплив розвитку фінансових технологій на банківський бізнес, визначити наукову значимість розвитку теоретичних і методологічних основ управління фінансовими технологіями з боку різних суб'єктів фінансового ринку.

Об'єктом дослідження є фінансові технології та їх класифікація, їх вплив на банківську систему України та світу.

Предметом дослідження є методи та інструменти оцінки значимості впливу фінансових технологій на банківський бізнес.

Методи дослідження математичні та статистичні методи аналізу, порівняльний аналіз, метод дедукції та індукції, методи, які включають розрахунок аналітичних таблиць, побудова та порівняння системи показників.

Інформаційну базу склали матеріали нормативного та законодавчого характеру, публікації в спеціальних періодичних виданнях, роботи вітчизняних і зарубіжних авторів, законодавчі та нормативні акти.

ВИСНОВОК

У даній випускній кваліфікаційній роботі був досліджений сучасний напрямок, який активно розвивається – напрямок FinTech – нові фінансові технології. На сьогоднішній день такі технології є найбільш популярними серед інвесторів. Варто відзначити, що головні з них - банківські гравці.

На українському ринку розвиток фінансових технологій почався порівняно недавно, проте інтерес до даної індустрії стрімко зростає. У даній роботі була проведена класифікація напрямку, в якому існують дані технології. Найбільша увага гравцями приділяється обробці даних. Український ринок фінансових технологій з кожним днем набирає все більші темпи розвитку. Створюються конференції по представленню власних FinTech-стартапів компаніями, які шукають партнерів або фінансової підтримки для своєї ідеї; венчурні фонди банківськими організаціями, які прагнуть зберегти конкурентоспроможність на ринку, надавши користувачам гнучкі, зручні продукти і миттєве обслуговування.

В сучасних умовах банківському сектору необхідно постійно стежити за новими технологіями і активно впроваджувати їх у власну діяльність. На сьогоднішній день ПАТ «Приват Банк» є одним з найбільших банків в Україні, який активно використовує в своїй діяльності банківські технології, завдяки яким клієнти в віддаленому доступі можуть отримати консультацію експертів, а також проводити фінансові операції. За рахунок активного переходу клієнтів в віддалені канали самообслуговування клієнтопотік в офісах банків декілька знижується, але якість обслуговування зростає. Також більшість українських банків створюють венчурні фонди, завдяки яким відбувається інвестування в нові Фінтех-стартапи. Завдяки такій діяльності, банки використовують досвід компаній, які займаються новими фінансовими технологіями, залучають їх до співпраці і створюють нові банківські технології.

В даній розділі був проведений аналіз інтеграції FinTech-індустрії в діяльність українських комерційних банків. Варто сказати, що сучасна ситуація банківської індустрії та FinTech-індустрії складається таким чином, що сьогодні

банки зіткнулися з необхідністю оптимізації свого бізнесу, чим вони активно і займаються.

За останні роки з'являється все більше банків, які позиціонують себе як FinTech-компанії з ліцензією кредитної організації. Така позиція складається і на вітчизняному ринку і на зарубіжному. Приклад розвитку такого інноваційного банку можна назвати Monobank. Даний банк є повністю дистанційним, не має офісів, і займається роботою з клієнтами через віддалені канали доступу – інтернет портали. Це дає змогу економити значні суми на обслуговуванні відділень, персоналі, та, як наслідок, пропонувати своїм клієнтам більш конкурентні тарифи.

Перспективи розвитку FinTech-індустрії трактує досвід зарубіжних компаній. На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що в зарубіжних країнах, та навіть в нас, явно помітна тенденція до зниження інтересу клієнтів до традиційних банків. У зв'язку з цим банки активно впроваджують нові фінансові технології в свою діяльність, тим самим трансформуючи і перетворюючи її в абсолютно нову бізнес – модель. У даній роботі був проведений аналіз впливу нових фінансових технологій на сучасний фінансовий ринок і його суб'єкти та визначені основні напрямки розвитку FinTech індустрії. FinTech – це галузь економіки, що складається з компаній, які використовують технології для надання фінансових послуг більш ефективним способом.

Для досягнення основної мети дослідження були поставлені і вирішені наступні завдання:

- визначено основні поняття і особливості фінансового ринку, його інструментів і виділені суб'єкти фінансових ринків;
- розглянуті поняття і види фінансових технологій;
- проаналізовано поточна ситуація на фінансових ринках і виявлено напрями їх розвитку;
- розглянуто регулювання FinTech в різних країнах світу і виявлені основні труднощі, пов'язані з регулюванням;

- проведено порівняльний аналіз найбільших українських банків за обсягом нематеріальних активів та використанню сучасних фінансових технологій;

Об'єктом дослідження виступали суб'єкти фінансового ринку, предметом були нові фінансові технології.

Найбільший вплив FinTech надає на кредитний ринок і банківський сектор зокрема, так як більша частина проектів і інвестицій відносяться до області проведення електронних платежів і кредитування. Однак, крім кредитного ринку FinTech вже охопив валютний, фондовий і страховий ринки.

На підставі проведеного дослідження можна зробити висновок, що нові фінансові технології роблять значний вплив як на окремі суб'єкти фінансового ринку, на весь фінансовий ринок в цілому, і, особливо, на банківський сектор.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінансовий ринок: рівні аналізу та інституційні форми розвитку [Електронний ресурс] / Журнал «Наука і освіта: господарство і економіка; підприємництво; право і управління»; Шевельова О.М. - Електрон. дан. - Ростов н / Д, 2016. - URL:
http://www.journalnio.com/index.php?option=com_content&view=article&id=3949%3A-18&catid=117%3Aiun&Itemid=160/.
2. Лекції з дисципліни «Фінанси» [Електронний ресурс] / Електронна бібліотека «Economics.Studio». - Електрон. дан. - М., 2013. URL:
<http://economics.studio/finansistam/finansovyy-ryinok-opredelenie-vidyi-54484.html>
3. Фінанси і кредит: Підручник / О.М. Трошин, Т.Ю. Мазурина, В.І. Фомкина. - 2-е изд., Доп. - М.: НДЦ ИНФРА-М, 2013. - 332 с. URL:
<http://be5.biz/ekonomika/f006/02.html>.
4. Валютний ринок [Електронний ресурс] / Енциклопедія економіста «www.Grandars.ru». - Електрон. дан. - М. URL:
<http://www.grandars.ru/student/finansy/valyutnyy-rynok.html>.
5. Види і класифікація фінансових ринків [Електронний ресурс] / Освітній ресурс «Studeme.org». - Електрон. дан. - М. URL:
http://studme.org/1356061511834/finansy/vidy_klassifikatsiya_finsanovyh_rynkov.
6. Мишкін Д.Н., Страховий ринок, поняття і структура. Сучасний стан страхового ринку в Україні та світі [Електронний ресурс] / VII Міжнародна студентська електронна наукова конференція «Студентський науковий форум»; Мишкін Д.Н.; Федотенко С.А. - Електрон. дан. - Харків, 2016. URL:
<https://www.scienceforum.ru/2016/pdf/10718.pdf>.
7. Financial Technology [Електронний ресурс] / Вільна Енциклопедія «Вікіпедія». - Електрон. дан. - 2016. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Financial_technology.

8. What is fintech and why does it matter to all entrepreneurs [Електронний ресурс] / Інформаційний портал «Hot Topics»; J. Munch. - Електрон. дан. - Лондон, 2016. URL: <https://www.hottopics.ht/stories/finance/what-is-fintech-and-why-it-matters>.
9. Fintech Definition [Електронний ресурс] / Газета «Fintech Weekly» - Електрон. дан. - Кельн, 2015. URL: <https://www.fintechweekly.com/fintech-definition>.
10. Олександр Туркот: «Стартапи сьогодні - збиті льотчики, що впали з небес на жорстку землю» [Електронний ресурс] / Інформаційно-новинний портал «Роєм»; Бочкарьов Р. - Електрон. дан. - М., 2015. URL: <https://roem.ru/14-04-2015/191993/turkot-fintech/>.
11. Mpos market dynamics will reduce traditional pos sales by 10 million units according to smart insights report [Електронний ресурс] / Інформаційний портал «Smart Insights». - Електрон. дан. - Марсель, 2014. URL: <http://www.smartinsights.net/Company/Our-news/mPOS-market-dynamics-will-reduce-traditional-POS-sales-by-10-million-units-according-to-Smart-Insights-Report/>.
12. The Periodic Table of FinTech [Електронний ресурс] / Аналітична компанія «CB Insights». - Електрон. дан. - Нью-Йорк, 2015. URL: <https://www.cbinsights.com/blog/fin-tech-periodic-table>.
13. Фінансові підсумки 2016 року: «чорні лебеді» і «суперходи» [Електронний ресурс] / Інформаційне агентство «Rambler News Service (RNS)»; Гладишева Т. - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <https://rns.online/articles/Finansovie-itogi-2016-goda-chernie-lebedi-i-superdohodi-2017-01-04>.
14. Про динаміку розвитку банківського сектора України і підсумки 2015, 2016 і 2017 років [Електронний ресурс] / Звітність НБУ. - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <https://nbu.gov.ua/otchetnost-bankov.xls>.

15. Банки не вірять в економіку [Електронний ресурс] / Газета «Газета.Ру»; Орехін П. - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <https://www.gazeta.ru/business/2017/01/25/10492517.shtml>.
16. Підсумки 2016 року: Українські банки - відбір природний і не дуже [Електронний ресурс] / Міжнародна інформаційна група «Інтерфакс». - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <http://www.interfax.ru/business/543343>.
17. Обсяг ринку онлайн-кредитування в Україні за підсумками 2017 року зріс в три рази [Електронний ресурс] / Діловий журнал «Банківський огляд». - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <https://bosfera.ua/press-release/obem-rynka-onlayn-kreditovaniya-v-ukraine-po-itogam-2016-goda-vyros-v-tri-raza>.
18. Ринок кредитних карт України 2016 год [Електронний ресурс] / Приват Банк. - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <https://static.pb.bank.ru/news/2017/20022017-privatbank-credit-card-market-2017-rus.pdf>.
19. ЦБ закликав банки об'єднатися перед обличчям Фінтех [Електронний ресурс] / Електронний портал про технології та бізнесі "FutureBanking.org"; Зайцев М. - Електрон. дан. - М.: Регламент, 2017. URL: <http://futurebanking.org/post/3335>.
20. Углицьких О.Н., Інновації на фінансових ринках і їх місце в розвитку сучасної економіки / Журнал «Управління фінансами»; Углицьких О.Н., Клішина Ю.Є. - 2016. - № 11. - т. 2. - С. 183 – 188.
21. Нью-Йоркська товарно-сировинна біржа припинила торги «на підлозі» [Електронний ресурс] / Мережеве видання «РІА Новини»; Міхальов І. - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <https://ria.ru/docs/products/advertising.html>.
22. Основні напрямки розвитку фінансового ринку України на період 2016-2018 років [Електронний ресурс] / НБУ. - Електрон. дан. - М., 2015. URL: https://www.nbu.gov.ua/finmarkets/files/development/onrfr_2016-18.pdf.

23. ЦБ дозволить банкам ідентифікувати клієнтів на відстані [Електронний ресурс] / Бізнес-журнал «Forbes»; Смирнова К. - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <http://www.forbes.ru/finansy-i-investicii/341879-cb-razreshit-bankam-distancionno-vydavat-kredity-po-selfi>.
24. У Японії вступив в силу закон, який визнає криптовалюта законним способом оплати [Електронний ресурс] / Журнал «ForkLog». - Електрон. дан. - М., 2017. URL: <http://forklog.com/v-yaponii-vstupil-v-silu-zakon-priznayushhij-kriptovalyuty-zakonnym-sposobom-oplaty>.
25. Головні побоювання Фінтех-компаній лежать в області регулювання [Електронний ресурс] / Журнал «ForkLog». - Електрон. дан. - М., 2015. URL: <http://forklog.com/glavnye-opaseniya-finteh-kompanij-lezhat-v-oblasti-regulirovaniya>.
26. UK FinTech: Regulating for innovation [Електронний ресурс] / Financial Conduct Authority; С. Woolard. - Електрон. дан. - Лондон, 2016. URL: <https://www.fca.org.uk/news/uk-fintech-regulating-for-innovation>.
27. Five legal threats for fintech's hottest start-ups [Електронний ресурс] / Газета «The Washington Post»; L. Downes. - Електрон. дан. - Вашингтон, 2015. URL: <https://www.washingtonpost.com/news/innovations/wp/2015/08/27/five-legal-threats-for-fintechs-hottest-start-ups/>, вільний. Дата звернення: 12.03.2016 р.
28. Securities Regulation for FinTech Startups [Електронний ресурс] / Бізнес-платформа «Priori Legal». - Електрон. дан. - Нью-Йорк, 2017. URL: <https://www.priorilegal.com/securities/securities-regulation-for-fintech-startup>.
29. Fintech Startups Navigate Legal Gray Areas To Build Billion-Dollar Companies [Електронний ресурс] / Інформаційний портал «TechCrunch»; N.Athwal. - Електрон. дан. - Каліфорнія, 2015. URL: <http://techcrunch.com/2015/04/19/fintech-startups-navigate-legal-gray-areas-to-build-billion-dollar-companies>.

- 30.У США збираються видавати банківські ліцензії Фінтех-компаніям [Електронний ресурс] / Електронний портал про технології та бізнесі "FutureBanking.ru»; Зайцев М. - Електрон. дан. - М .: Регламент, 2017. URL: <http://futurebanking.ru/post/3317>.
- 31.Bank of Ukraine Sets up Taskforce to Explore Bitcoin and FinTech [Електронний ресурс] / Портал про фінанси «OneStopBrokers». - Електрон. дан. - Кіпр, 2016. URL: <http://www.onestopbrokers.com/2016/02/29/bank-russia-sets-taskforce-explore-bitcoin-fintech/>.
- 32.Bank of Ukraine Pushes for Fintech [Електронний ресурс] / Інформаційно-новинний портал «Payment Week»; R. Kennedy. - Електрон. дан. - Нью-Йорк, 2016. URL: <http://paymentweek.com/2016-3-3-bank-of-russia-pushes-for-fintech-9812/>.
- 33.Фінансові компанії запускають асоціацію для розвитку Фінтех в Україні [Електронний ресурс] / Незалежне видання про технології та бізнесі "Ukrbase»; Овечкін О. - Електрон. дан. - М., 2016. URL: <https://ub.com/news/fintech-ukraine/>.
- 34.Глава асоціації «Фінтех» розповів про основні напрямки роботи організації [Електронний ресурс] / Журнал «ForkLog». - Електрон. дан. - М .: 2017. URL: <http://forklog.com/glava-assotsiatsii-finteh-rasskazal-ob-osnovnyh-napravleniyah-raboty-organizatsii/>.
- 35.Інформація про Банк [Електронний ресурс] / ПАТ «ПриватБанк». - Електрон. дан. - М. URL: <http://www.privatbank.ua/ua/about/today>.
- 36.Стратегія розвитку ПриватБанк до 2020 року [Електронний ресурс] / ПАТ «ПриватБанк». - Електрон. дан. - М. URL: http://www.privatbank.ua/ua/about/today/strategy_2020.
- 37.Українські інновації в області Фінтех - аналіз «Приват Банку» [Електронний ресурс] / Інтернет-майданчик для підприємців «vc.org»;

- 38.Магістратура FINTECH [Електронний ресурс] / ПАТ «Приват Банк». Електрон. дан. - М. URL: <https://pb-talents.ua/News/View/0f1eefd1-b7a4-4121-9d1f-1cd0d3df66ad>.
- 39.Альфа-Банк заснував номінацію Fintech Award в рамках GenerationS-2017 [Електронний ресурс] / Альфа-Банк. - Електрон. дан. - М., 2015. URL: <https://alfabank.ua/press/news/2017/8/19/34867.html>.
- 40.«Альфа-Лабораторія» - особливий підрозділ «Альфа-Банку» [Електронний ресурс] / Спільнота IT-фахівців «Хабрахабр». - Електрон. дан. - М. URL: <https://special.habrahabr.ua/alfabank/labhunt>.
- 41.Експерти назвали кращі інтернет-банки 2017 року [Електронний ресурс] / Інформаційний портал «FinTech News»; Е.Алікіна - Електрон. дан. - М., 2016. URL: <http://www.ftn.com.ua/newspaper/2017/01/19/587de3d49a7947533>.
- 42.Нова амбіційна IT-стратегія «Альфа-Банку» [Електронний ресурс] / Альфа-Банк. - Електрон. дан. - М., 2016. URL: <https://alfabank.ua/press/monitoring/2016/9/5/37043.html>, вільний. Дата звернення: 16.05.2017 р
- 43.Ощадбанк [Електронний ресурс] / Ощад Банк. - Електрон. дан. - М. URL: <https://www.oschadbank.ua/>.
- 44.Райффайзен Банк Аваль [Електронний ресурс] / Райффайзен Банк Аваль. - Електрон. дан. - М. URL: <https://www.rba.ua/about/brand>.
- 45.ПУМБ [Електронний ресурс] / ПУМБ. - Електрон. дан. - М. URL: <https://www.pumb.ua/>.
- 46.Монобанк [Електронний ресурс] / Монобанк. - Електрон. дан. - М. URL: <https://www.monobank.com.ua/>.

47. Global FinTech Funding Reached \$ 36 Bn in 2016 With Payments Companies Securing 40% of Total Funds [Електронний ресурс] / Інформаційний портал про FinTech індустрії «Let's Talk Payment»; Е. Mesrobian. - Електрон. дан. - Сівши. Кароліна., 2017. URL: <https://letstalkpayments.com/global-fintech-funding-36-bn-2016>.
48. Глобальний асортимент Фінтех-акселераторів [Електронний ресурс] / Спільнота ІТ-фахівців «Хабрахабр»; Цигульов В. - Електрон. дан. - М., 2016. URL: <https://habrahabr.com/company/payonline/blog/305580>.
- 49.5 найактуальніших трендів в Фінтех [Електронний ресурс] / Незалежне видання про технології та бізнесі "Ukrbase»; Салас П. - Електрон. дан. - М., 2016. URL: <https://ub.com.ua/opinion/5-fintech-trends>.
50. Що банкіри думають про інновації в ІТ [Електронний ресурс] / Видання про високі технології «СNews»; Робенкова С. - Електрон. дан. - М., 2016. URL: http://www.cnews.ru/articles/2016-12-01_что_bankiry_dumayut_ob_innovatsiyah_v_it/.
51. Свон М. Блокчейн. Схема нової економіки. М.: Олімп-бізнес 2017 / Svon M. Blokchejn. Skhema novoj ehkonomiki [The scheme of the new economy]. Moscow, Olimp-Biznes 2017 (in Russian).
52. Звіт «Розвиток і майбутнє галузі інформаційної безпеки» [Електронний ресурс] / ПАТ «ПриватБанк»; Кузнєцов С. - Електрон. дан. - М., 2016. URL: <http://docplayer.ua/29533548-Razvitie-i-budushchee-otrasli-informacionnoy-bezopasnosti-zamestitel-predsedatelya-pravleniya-pat-privatbank.html>.
53. Банки програють Фінтех - компаніям [Електронний ресурс] / Офіційний сайт онлайн-банку європейської фінансової групи OTPGroup «TouchBank». URL: <https://www.touchbank.com/blog/banki-proigryvayut-fintekh-kompaniyam>.

54. Банк Англії запускає свою криптовалюту [Електронний ресурс] / Електронний фінансовий журнал «CoinSpot», 2016. URL: <http://coinspot.io/technology/bank-anglii-zapuskaet-svoyu-kriptovalyutu>.
55. Зверяков М. І. Управління фінансовою стійкістю банків: навчальний посібник / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко, О. С. Сергеева. – Одеса: Атлант, 2014. - 484 с.
56. Зверяков М. І. Формування системи індикаторів фінансової стійкості банківської систем / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2012. - №4. – С. 3-12.
57. Зверяков М. І. Банківський капітал: вимоги Базеля III / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко // Фінанси України. – 2011. – № 6. – С. 13-23.
58. Огляд банківського сектора за 2017 год [Електронний ресурс] / Центральний Банк України, департамент банківського нагляду, 2017. URL: http://www.nbu.gov.ua/analytics/bank_system/obs_ex.pdf.
59. «Стратегія розвитку ПриватБанк до кінця 2018 року» [Електронний ресурс] // Офіційний сайт ПриватБанку. - Електрон.дан. - М., 2016. URL: http://www.privatbank.ua/ru/about/strategy_2018.